

Убивство за етикетом

В епоху Регентства порядній жінці для вдалого заміжжя достатньо було вміти небагато: мати ідеальні манери, гарно вишивати, співати й малювати. Однак жодна з цих речей не вдається Беатрісі, старшій доньці родини Стілів. Найкраще дівчина вміє... розплутувати злочини.

Родина от-от може втратити дах над головою. Мати в розпачі, а батько-жартівник вважає ситуацію кумедною. Тим паче, що скоро на бал прибуде найбажаніший холостяк Свомпширу. І яке ж розчарування спіткало родину, коли в розпал танцю парубок упав за мертво. Але для Беатріси це шанс застосувати свої навички на практиці та спіймати вбивцю. Тож вона на один вечір стає напарницею мовчазного й не дуже галантного детектива, котрий несподівано з'являється на місці злочину.

Урешті всі таємниці буде розгадано, фальшиві особистості викрито і навіть знайдено безвісти зниклих! Адже головний талант Беатріси - помічати найменші деталі. Але чи буде цього достатньо, щоб упіймати злочинця до того, як він скоїть нове вбивство?

ДЖУЛІА СІЛЗ

УБИВСТВО за етикетом

*Доповнена історія, яка поєднує атмосферу романів
Джейн Остін з інтригою таємниць Агати Крісті.*

The New York Times Book Review

КСД

JULIA SEALES

A Most Agreeable
Murder

Novel

Джулія Сііз

Убивство
за етикетом

Роман

Переклад з англійської Андрія Зорницького

ХАРКІВ
2023 КСД

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
2023

ISBN 978-617-15-0412-7 (epub)

Жодну з частин цього видання не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі без письмового дозволу видавництва

Електронна версія зроблена за виданням:

All rights reserved including the right of reproduction in whole or in part in any form.
This edition published by arrangement with Random House, an imprint and division of Penguin
Random House LLC

Перекладено за виданням: Seales J. A Most Agreeable Murder : A Novel / Julia Seales. — New York
: Random House, 2023. — 352 p.

Дизайнер обкладинки *Олександра Борзенкова*

Сілз Дж.

С36 Убивство за етикетом : роман / Джулія Сілз ; пер. з англ. А. Зорницького. — Харків :
Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2023. — 384 с.

ISBN 978-617-15-0272-7 (дод. наклад)

ISBN 978 0 59-344998-1 (англ.)

В епоху Регентства порядній жінці для вдалого заміжжя достатньо було вміти небагато: мати ідеальні манери, гарно вишивати, співати й малювати. Однак жодна з цих речей не вдається Беатрісі, старшій доньці родини Стілів. Найкраще дівчина вміє... розплутувати злочини.

Родина от-от може втратити дах над головою. Мати в розпачі, а батько-жартівник вважає ситуацію кумедною. Тим паче, що скоро на бал прибуде найбажаніший холостяк Свомпширу. І яке ж розчарування спіткало родину, коли в розпал танцю парубок упав замертво. Але для Беатріси це шанс застосувати свої навички на практиці та спіймати вбивцю. Тож вона на один вечір стає напарницею мовчазного й не дуже галантного детектива, котрий несподівано з'являється на місці злочину.

УДК 821.111

© Julia Seales, 2023

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2023

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад і художнє оформлення, 2023

Міс Арабелла Ешбрук влаштовує. ЩОРІЧНИЙ ОСІННІЙ БАЛ

Містера та місіс Стівен Стіл і їхніх доньок Беатріс, Луїзу й Мері запрошують у Стебморт-парк відвідати бал, який відбудеться наступного вівторка о шостій пополудні — й ні секундою раніше!

Очікуємо на Ваше підтвердження своєї присутності й можливі побажання щодо музичного супроводу.

Перелік запрошених

Містер Г'ю Ешбрук, 66-ти років, володар Стебморт-парку
Містер Деніел Ешбрук, 32-х років, його син і спадкоємець Стебморт-парку
Міс Арабелла Ешбрук, 22-х років, його донька

Містер Стівен Стіл, 50-ти років, володар Марш-гаусу
Місіс Сьюзен Стіл, 48-ми років, його дружина
Міс Беатріс Стіл, 25-ти років, їхня старша дочка
Міс Луїза Стіл, 21-го року, їхня середульша дочка
Міс Мері Стіл, 18-ти років, їхня молодша дочка
Містер Мартін Граб, невідомого віку, кузен містера Стівена Стіла та спадкоємець Марш-гаусу

Капітан Філіп Пенья, 33-х років, мореплавець

Містер Френк Фань, 26-х років, джентльмен

Міс Гелен Болтон, 53-х років, володарка Фауна-менору

Міс Керолайн Вінн, 24-х років, сирота і світська левиця

Містер Едмунд Кроуксворт, 32-х років, заможний джентльмен
Гість містера Кроуксворта, 29-ти років, невідомого суспільного статусу

Розділ 1. Знайомство

У сільській місцевості Англії розкинулося містечко під назвою Свомпшир, яке складало кілька чудових маєтків та одне огидне болото. Воно й було домівкою Беатріс Стіл — себто містечко та один із маєтків, а не болото. Ну а болото правило за домівку силі-силенній люмінесцентних жаб. Вечорами візуальний ефект був разючий, але безугавне кумкання відлякувало декого з тих, хто інакше, бува, захотів би замешкати в тому чарівному поселенні.

Беатріс Стіл була пампушкою з життєрадісною щербинкою між передніх зубів і сивим пасмом у чорних кучерях, яке з'явилося внаслідок особливо запеклого роберу у віст. Вона мала пристрасну натуру й жвавий розум, за які її любили родичі та друзі, принаймні здебільшого. Бо ж Беатріс була допитлива й тому надто багато помічала, надто тонко відчувала й надто сильно цікавилася життям за межами містечка. Її оточення вважало таку поведінку недоречною, адже Беатріс, поза сумнівом, мала оселитися з якимось молодим свомпширцем в одному з маєтків, куди ще не дісталися жаби, створити власну родину й зажити щасливо.

Саме такого життєвого шляху й очікували від юної леді, позаяк свомпширські правила пристойності були суворими. Багато років тому отець-засновник містечка, барон Фітцвільям Ешбрук, утік із гамірного Лондона в сільську місцевість, шукаючи, де б можна заснувати поселення на засадах непорушності етикету. За лічені місяці з-під його пера з'явився трактат з відповідними нормами — «Порадник свомпширців». Вважаючи жіноцтво особливо схильним піддаватися спокусам, він написав іще одну книжку на 785 сторінок — «Порадник свомпширської леді» (у двох томах), а також «Дорожній поради́к свомпширської леді», щоб дама не потрапила в сумнівну ситуацію, перебуваючи у від'їзді. Ці праці заклали підвалини місцевого соціуму.

Невиконання прийнятих правил могло стати незмивною плямою на репутації жінки. За «Порадником леді», такий «безсоромниці» заборонялося відвідувати друзів, кокетувати з кавалерами або навіть підтримувати стосунки з родиною, щоб не вкривати своєю ганьбою і їх. Жодна поважна пані не забалакає з нею, жоден шляхетний

джентльмен не запропонує їй руку та серце. Вона не зможе навіть купувати сукні або стрічки в місцевих крамницях.

Убраній за торішньою модою самотній ізгойці — такій пропачі жінці залишалося хіба що виїхати із селища, перебравшись до якогось новоявленого «Содому», адже в пристойному місті її не приймуть. Ну а якщо вона дістанеться Парижа, то її точно пограбує та залишить помирати вуличний штукар. А втім, вона туди, найімовірніше, і не добереться: на ніч у Свомпширі розповідали страшилки про жінок-утікачок, засмоктаних тамтешніми горезвісними трясовинами — тільки, мовляв, їх і бачили. Тож дами були певні, що дотримують правил задля власного ж блага: не можна дозволяти, щоб порушниці етикету споганювали їхній безпечний, упорядкований, ідилічний світок.

Але, хоча вона й зростала з цими нормами та цінностями, що закарбувалися у свідомості з дитинства, Беатріс приховувала темну таємницю — одержимість убивствами. Ні, не скоєнням, а розкриттям. Вона нічого так не любила, як розібратися в хитросплетіннях мотивів підозрюваних, виявити вбивцю, а потім спостерігати, як той потрапляє до рук правосуддя.

Це хворобливе захоплення злочинами почалося з наміру проглянути газету, яку батько випишував з Лондона. Беатріс збиралася прочитати колонку світської хроніки «Хто є ким у вищому товаристві», але, обмежившись неправильним заголовком (адже не «хто є ким», а «хто є хто!»), звернула натомість увагу на іншу статтю — «За розслідування беруться сер Гакслі, джентльмен-детектив, і його помічник». Юній леді не годилося б таке читати, але дівчина незчулася, як проковтнула її до останнього рядка.

У статті докладно писали про жахливе вбивство віконта, його молоду кохану Веріті Свон, зникнення величезної колекції коштовностей, підозрілого дворецького та бравого детектива, який узявся розслідувати цю справу, — сера Гакслі, чиїм девізом було *super omnia decorum* («пристойність понад усе»). Він-бо вважав, що, розкриваючи злочини, усуває порушення суспільного ладу, а це було найпочесніше з усіх можливих занять. Адже ніщо не важить так, як пристойність!

Беатріс була мов громом приголомшена, бо їй навіть на гадку не спадало, що захопленням шляхетної особи може стати пошук

злочинців. Сама вона не отримувала жодного задоволення від дозволених хобі юних панянок, перелічених у «Пораднику свомпширської леді»: вишивала жахливо, музичного хисту не мала, а малювати їй заборонили, бо виходило настільки погано, що люди лякалися. Зате виводити на чисту воду вбивць було по-справжньому захопливо — це приносило їй задоволення, наділяючи відчуттям, що, сприяючи правосуддю, вона (нехай і в ролі вболівальниці) поліпшує світ.

А ще, мабуть, у глибині душі Беатріс вирішила: якби знати, що за зло у світі криється, то це могло б підготувати її до зустрічі з ним.

Незабаром вона вже маніакально збирала газети, з нетерпінням очікуючи новин про затримання вбивці. Домочадцям видалося дивним, що Беатріс — колись така комунікабельна — почала замикатися нагорі, відмовляючись від вечірньої партії в карти. Але та, захоплена новонабутою пристрастю, зронила кілька натяків, що закохалася, бо добре знала: лише так можна втихомирити матір і гарантувати, що їй дадуть спокій, аби «поумлівати й помріяти» — чи що там іще роблять леді за таких життєвих обставин. І мати залюбки пристала на її відмовку.

Беатріс по-своєму й справді закохалася — так захопили її гіпотетичні мотиви злочину, підказки, з яких випливало, що вбивця міг бути знайомий із жертвою, та потенційна важливість кожнісінької деталі в цій справі. Не шкодило й те, що сер Гакслі був невимовним красенем: на газетній літографії він мав вольове підборіддя, ціпок із набалдашником у формі змії та бездоганний циліндр. Помічником у нього був такий собі інспектор Вівек Дрейк, із пошрамованим обличчям та пов'язкою на оці, чиї портрети мали куди менш принадний вигляд: його незмінно зображували насупленим. Тож Беатріс не здивувалася, коли той неприємний тип вказав на молоду панянку Веріті Свон. Але сер Гакслі, як істинний джентльмен, захистив її добре ім'я від незаслужених звинувачень.

Зрештою за вбивство де Бербі засудили дворецького, і сера Гакслі уславили як героя. А той звільнив свого вічно похмурого помічника та відкрив розкішну агенцію неподалік від Вест-Енду, після чого колонка кримінальної хроніки перейшла до опису його буднів як приватного детектива. Беатріс із насолодою стежила за новинами, уявляючи, як разом із Гакслі зазирає в завулки чи обговорює версії в його кабінеті

з червоного дерева. Вона підкреслювала пікантні подробиці хвилястими лініями, машинально виводила «Гакслі та Стіл» на берегах кожнісінької замітки й навіть спробувала вишити його профіль. Такій майстерній гаптувальниці, як вона, це нічим не загрожувало: її зацікавлення залишилося таємницею, бо всі подумали, що на вишивці — картоплина.

На жаль, у Свомпширі всі ці речі перетворювали її на — страшно сказати — неприємну особу з нездоровими нахилами. Неприємні особи, звісно, трапляються різні: підглядачі, підслухувачі або ті, хто люб'язно з'являється на вечірку на двадцять хвилин раніше, ніж зазначено в запрошенні. Проте, за свомпширськими мірками, неприємні особи з нездоровими нахилами — найбридкіші. Якби про її потаємну пристрасть дізналися, це означало б для Беатріс публічну ганьбу й остракізм — коректний, але цілковитий.

Тож вона знала, що з таким захопленням треба завершувати. Це джентльмен міг жити у двох світах одразу — але не леді. А тим паче у Свомпширі! Заради власного та родинного блага їй доведеться зрештою стати дорослішою й перетворитися на поважну матрону. Беатріс заспокоювала себе, що візьметься за розум наступного тижня. Або, може, через один.

Але сьогодні вона опинилася в башточці Марш-гаусу — тісного, але затишного дому Стілів, — силкуючись до початку вечірнього балу встигнути проштудіювати ще одну публікацію. З головою занурившись у читання, дівчина ледве вловлювала приглушені звуки, із якими десь унизу її батько прив'язував над одвірком відро з водою.

Містер Стівен Стіл, довготелесий лисань, мав підкручені вуса та нахил до розіграшів. Його колекція флакончиків із бутафорською кров'ю, арсенал гумових ножів і схильність ховатися по темних кутках, лякаючи доньок, імовірно, посприяли жвавості натури найстаршої з них. Беатріс завжди вносила в застілля дотепність, а містер Стіл — «подушечку-пукавку» (власний винахід і найбільшу цінність; підкладений на стілець наївної жертви, цей надувний гумовий засіб видавав гучний звук, із яким псують повітря). Ніщо так не веселило батька, як буцімто замертво падати обличчям у суп. Любов до цього жарту можна б гідно оцінити, якби він не викликав такий жах у дружини та доньок. Жіноча ж бо частина їхньої родини не могла успадкувати маєтку: у документах на право власності зазна

чалося, що спадкоємцем може бути лише чоловік. Оскільки капіталу Стіли не мали, усі їхні статки зводилися до Марш-гаусу. Тож коли б одного дня глава родини впав у суп і не підвівся, заливаючись реготом, то маєток перейшов би до його найближчого родича чоловічої статі — кузена на ім'я Мартін Граб. Якби хтось із дівчат пішов за нього, то їй гаразд, одначе, з огляду на всю його відразливість, ця перспектива видавалася сумнівною.

Ось чому їхня мати дивилася на заміжжя дочок із практичного боку. Місіс Сьюзен Стіл була грізною (нехай і мініатюрною) жіночкою, яка компенсувала нестачу зросту гучним голосом, рішучою поведінкою та зачіскою у сім дюймів¹ заввишки. Саме від неї Беатріс успадкувала загострене розуміння людської натури, хоча мати залучала його не для аналізу злочинів, а щоб заводити друзів і справляти свій вплив. Зібрана їй контактна, Сьюзен уміла втілювати плани в життя, а її найголовнішим проєктом було повідавати заміж дочок. Якщо вона колись і говорила про щось інше, крім весільних дзвонів, то аж ніяк не в родинному колі.

— Беатріс! — долинув знизу сходові, що вели на башту, вкрай невчасний викрик місіс Стіл, від якого донька розгубила всю зосередженість. — Годі ховатися нагорі! Удень кожну вільну часинку треба пускати на променад у саду — а раптом якийсь джентльмен зверне на тебе увагу? Справжня леді завше на крок попереду!

Беатріс кинула погляд за вікно. На заболочену місцевість довкола Марш-гаусу опустилися сутінки, і густо-зелена земля зливалася з темними небесами. Насувалася буря, і прогулянки були не на часі. Але їй, найстаршій доньці, яка, увіткнувши носа в книжку, і досі залишалася без обручки на пальці, було не звикати до материних докучливих докорів.

— Яке таке заняття може бути важливішим за пошуки чоловіка? — не вгавала місіс Стіл.

«Нутроці з випатраних трупів жертв були розкладені у формі серця».

— Я думаю про свого коханого, — відповіла Беатріс і, скориставшись носовичком, законопатила щілину під дверима, приглушуючи материні заперечення, які все ніяк не вщухали.

Вона знала, що читати вдень — ризиковано, і завжди чекала, доки всі позасинають, а вже потім бралася до газет. Але останнім часом її

чимраз більше поглинали пошук доказів і висування версій. Та як же можна цілий день пробренькати на піаніно, доки вбивця розгулює на свободі?

Беатріс знову взялася до замітки, всотуючи слова на газетній шпальті.

ОСТРАХ ЛОНДОНА ДОСІ НА ВОЛІ

Сер Гакслі присягається, що затримає вбивцю, відомого як «Острах Лондона», а число трупів тим часом зростає. У п'ятницю за лічені кроки від детективної агенції Гакслі було знайдено три тіла з перерізаним горлом. Поруч валявся скривавлений ніж, а на шибці контори залишили написане кров'ю послання: «Ха ха ха! Мене ти не спіймаєш».

Відклавши газету, Беатріс занурилася в роздуми. «Послання для Гакслі... а це вказує, що вбивця з ним знайомий, — забурмотіла вона. — “Не спіймаєш”... у майбутньому часі... тож убивця, найімовірніше, не має наміру зупинятися. “Ха ха ха” написано без дефісів, а значить, він малоосвічений — не знає правил пунктуації». Вона знову придивилася до літографії, намагаючись як слід розгледіти рани на зображеннях жертв. «Чому, питається, характер порізів не відповідає лезу підкинутого ножа?» Узявши з підвіконня — зразу за чорнильницею — аркушик паперу для листів, дівчина схопила перо й застрочила:

*Любий сер Гакслі,
чергові вітання від вашого найвідданішого читача.*

Беатріс розуміла, що неодружена леді, яка пише неодруженому джентльменові, — страшенна розпусниця, але дозволила собі це листування з двох причин: по-перше, сер Гакслі не знав, що ці послання від дами (адже за підпис правили тільки ініціали — «Б. С.»), а по-друге, той ніколи не відповідав їй, тож формально повноцінного листування не відбувалося.

Вона саме дописувала листа, коли їй знову завадили — цього разу оглушливим вереском.

Перелякана Беатріс визирнула у вікно, аби з'ясувати, що сталося, і, розгледівши вдалині Луїзу, свою сестру, яка мчала заболоченим полем, із полегшенням усвідомила, що верещить вона не зі страху. Збуджена й весела дівчина бігла, енергійно рухаючи руками, її сукня брижилася,

а волосся розвівалося за спиною, ніби омахи полум'я. Спритно перестрибнувши скупчення люмінесцентних жаб, вона м'яко приземлилася на купину моху, зробила кульбіт і спокійнісінько побігла собі далі.

Неймовірно вродлива та мила, середульша дочка Стілів Луїза була золотою дитиною, яка неодмінно мала врятувати їх усіх, уклавши вигідну партію. Хоча мати прагнула видати кожну з доньок за неабикого, вся родина була одностайна в тому, що Луїза — найпривабливіша, найметкіша та з найбільшими шансами принадити багатого нареченого. Вона мала буйні руді кучері, приємний розсип ластовиння на симпатичному носику й, завдячуючи пристрасі до спорту, — розвинені м'язи. А ще любила поринати в життєвий вир сторч головою — подекуди в буквальному сенсі. Непосидюча й елегантна, Луїза була майстриня у всьому — від танців до стрільби по тарілках. Завзята суперниця, вона водночас уміла не відштовхувати від себе. Вмовляла найнуднішого старигана-святенника зіграти партію в кеглі, а потім залюбки громила його вцент. Одне слово, усе було при ній, і Стіли пишалися таким діамантом — воістину «фамільною коштовністю».

Хоча Луїза завжди перевершувала Беатріс у чому завгодно — від крикету до кніксенів, — остання ніколи не заздрила, а старалася навчити молодшу сестру всього, що знала сама, і скерувати її на правильну життєву стежу, щиро пишаючись чужими здобутками.

Дивлячись, як Луїза біжить болотом сама самотою, Беатріс відчула докір сумління. Зранку перед балом сестри зазвичай ходили до містечка — купували нові стрічки та пліткували, гадаючи, хто з джентльменів попросить залишити для себе місце у їхніх бальних книжечках того вечора. Але сьогодні Беатріс відмовилася від ранкової прогулянки, щоб приділити час поточному розслідуванню.

Грюкнувши вхідними дверима, Луїза ввірвалася досередини.

— У мене новини з містечка! — гукнула вона. — Мерщій усі до вітальні!

Беатріс не мала сумніву, що принесені вісті не викличуть особливого потрясіння, бо у Свомпширі ніколи не траплялося нічого цікавого. Але, відгукуючись на поклик сестри, заходилася ховати речові докази свого недозволеного захоплення: підважила підвіконня, під яким зберігався товстий стіс пожовклих газет, листів і нотаток, додала

поверх нього останній номер і, з натугою опустивши лутку на місце, прикрила її подушечкою з вишитим афоризмом (подарунком Деніела Ешбрука — любого приятеля), який, за словами останнього, наводив на думку про Беатріс: «І в своєму гніздечку панні / Було б незатишно без читання».

Відвівши погляд від вишивки, вона нашвидкуруч підписала послання до Гакслі своїми ініціалами. За винятком Луїзи, Деніел був її найближчим другом. Він охоче давав Беатріс почитати будь-які книжки з особистої бібліотеки та любив дізнаватися, якої вона думки про класику. В усьому Свомпширі лиш він і поділяв її зацікавлення зовнішнім світом. Вони з дитинства жадібно обмінювалися книжками й разючими одкровеннями, які черпали з прочитаного. Місіс Стіл, природно, гадала, що дочка за ним сохне, а та не виводила матір із цієї омани, яка давала їй змогу проводити за читанням хтозна-скільки часу. Хай там як, а Деніел видавався дівчині неймовірно приємним, хоча їхня дружба й душевна спорідненість так і не переросли у щось більше.

Але що б то подумав Деніел — довірений конфідент Беатріс, — коли б довідався про її таємницю? Якби дізнався про предмет її палкої пристрасті? Попри все, що вони мали спільного, дівчина розуміла: *такого її приятель нізащо не схвалив би.*

Беатріс згорнула листа й заховала його за корсет. Незабаром мав зайти помічник поштаря, який забирає кореспонденцію, і послання, бува, вдасться відправити з ним, коли домочадці займуться приготуванням до балу. А зрештою, натягнувши рукавички, аби приховати чорнильні плями на пальцях, вона спустилася у вітальню, де зібралася решта родини.

Місіс Стіл із Луїзою стояли коло каміна, й обидві замало не стрибали від нетерпіння.

Тимчасом як Мері, ще одна сестра Беатріс, сиділа за фортепіано, роблячи якісь позначки на партитурі під заголовком «Місячна ода». Наймолодша зі Стілів, вона була дуже замкнена. Попри те, що в тонких стінах Марш-гаусу звукоізоляція була поганенька, Мері хтозна-як блукала непоміченою, нерідко раптово й нечутно з'являючись там, де її не чекали². Власне, містер Стіл, який сидів у кріслі, занурений у книжку мальописів, здавалось, і тепер не

усвідомлював її присутності, бо з переляку зронив своє читиво, коли Мері зненацька взяла якийсь деренчливий акорд.

— Ну нарешті! — вигукнула місіс Стіл, коли Беатріс увійшла до кімнати. — А то сохнеш там за своїм селадонем!

Та подумки закотила очі й, ухиляючись від бризок із відра, яке батько прилаштував над дверима, пройшла було, щоб сісти поряд нього, але позволікала й, піднявши скуйовджену диванну подушку, виявила під сподом підкладену «пукавку».

— І звідки вона там узялася? — невинним тоном поцікавився батько, коли Беатріс простягла йому свою знахідку. Але місіс Стіл втрутилась і викинула її у відчинене вікно.

— А зараз, коли всі уважно слухають, — із натиском промовила вона, — Луїза може повідомити новини.

Мати взяла середульшу доньку за руку, і обидві опустилися на смугасту канапу.

— Я щойно чула це від Арабелли Ешбрук, із якою ходила в містечко, — сказала Луїза.

— То ти пішла з Арабеллою? — перепитала вражена Беатріс.

— Ну, вона була вільна... — пояснила сестра, збентежено засовавшись на канапі. — Я про всяк випадок погукала тебе перед виходом, коли раптом що, але ти не озвалася. Мені шкода, — докинула вона, і її доброзичливе личко сповнилося каяття.

— О... ні. Усе гаразд, — одразу почала втішати її Беатріс. — Не хвилюйся.

Молодша сестра Деніела Ешбрука, Арабелла, мала стати господинею вечірнього балу. На превеликий жаль Беатріс, яка вважала ту зарозумілою та пихатою, Луїза з Арабеллою стали проводити дедалі більше часу в товаристві одна одної. От тільки як же їй — поглиненій читанням — дорікати Луїзі за знайдену подругу, що бувала вільною набагато частіше?

А та, оговтуючись від хвилинного зніяковіння, вела далі:

— Ідеться про вечірній бал.

— Його скасовують? — утрутився містер Стіл. — Ото було б добре!

— Це було б жахливо! — вигукнула місіс Стіл.

А їхня старша дочка між іншим подумала: якби якийсь жахіття справді сталося, то це принаймні внесло б хоч якусь новизну, — але

миттю відчула себе винуватою. *Не хоче* вона нічого поганого! Ліпше нудьга, ніж біда.

Хіба ні?

— Так чи інак, а новини ось які, — оголосила Луїза.

Тут усі нарешті стихли й глянули на неї.

— Почесним гостем вечора, — пристрасно зашепотіла вона, — має стати *містер Едмунд Кроуксворт*.

Місіс Стіл зойкнула й, знепритомнівши, повалилася на канапу, а Луїза схопила за руки старшу сестру й потягла її у веселий танок. Беатріс не вповні розуміла, що коїться, але, кружляючи перед розпашілим і збудженим обличчям Луїзи, відчула приплив інтересу. Навіть заінтригований містер Стіл опустив свою книжку з мальописами, не помічаючи, як у нього з кишені дає драла жаба.

Лише Мері втупилася в усіх спантеличеним поглядом.

— А хто такий цей містер Едмунд Кроуксворт?

Але на неї, як і завше, ніхто не зважав.

¹ Близько 18 см. (Тут і далі прим. перекл., якщо не вказано іншого.)

² Мері була відчужена, неговірка і взагалі потаємна. Здебільшого про неї знали тільки те, що вона має волосся мишачого кольору та любить прогулянки на природі. Ну а того, чого здебільшого не знали, стало б на кілька томів. (Прим. авт.)

ПОНОВЛЮЮЧИ ПРАВОПОРЯДОК ІЗ ГАКСЛІ

(уривок)

У Лондоні повіяло холодним вітром, але не через наближення осені. Поміж нас завівся вбивця.

Я знаю це місто. Прожив у ньому все життя, і, як добре відомо читачам, моя пристрасть до ладу та справедливості породжена прагненням убезпечити нашу спільну домівку. Слід подбати, щоб Лондон зоставався таким, до якого ми звикли, а тіні із гнітючих закапелків не сміли вигулькнути з мороку.

Але вони проникають на вулиці. Ті з вас, хто регулярно читає мою колонку, чули про небезпеку, що її становить Острах Лондона. Цієї ночі він знову завдав удару. Попри зростання кількості жертв, я як ніколи певен, що особисто передам це чудовисько до рук правосуддя. Кожного, хто має інформацію, яка може посприяти розслідуванню, прошу терміново зв'язатися зі мною.

А ще радий повідомити читачів минулого номера, що котеня місіс Баркер увесь час просиділо під канапою, а тому живе та здорове.

Розділ 2. Приготування

У Свомпширі загальновідомо, що кожна юна панянка полює на багатого джентльмена, тож із реакції матері та сестри Беатріс зрозуміла: Едмунд Кроуксворт мав бути ласою здобиччю.

Дівчина знала, що він нетутешній, але ім'я їй видавалося чомусь знайомим, і вона напружувала пам'ять, силкуючись пригадати, хто ж це такий.

«Я саме допомагала Арабеллі Ешбрук вибрати нові садові ножиці, коли вона проговорилася», — сказала Луїза до матері, яка вже опритомніла й фонтанувала енергією, як тільки й можливо на тлі перспективи вечірнього балу, де буде присутнім завидний кусень грішної плоті. Жіноцтво Стілів у повному складі вирушило до кімнати, яку ділили Беатріс і Луїза, а містер Стіл із задоволенням зостався у вітальні сам-один зі своїми мальописами.

Опочивальня була розділена навпіл. У кутку Беатріс громадився хаос книжок, розпочатих та облишених вишивок і недопитих чашечок чаю. Як і личить леді, старша сестра намагалася підтримувати лад, але її речі, здавалося, чинили на власний розсуд.

А от у Луїзиній половині було завше охайно, бо, знаючи, як легко відволікається її середульша дочка, місіс Стіл щоранку особисто там поряdkувала. Саме її стараннями кеглі, бадмінтонні ракетки й волани та старі металеві кульки для тетерболу лежали, розкладені по місцях.

Проходячи за ними досередини, Мері перечепилася об купу книжок, але, по-собачому спритно збалансувавши, приземлилася на ліжко сестер³. Беатріс приєдналася до неї і, розсіяно відсьорбнувши з чашки на приліжковому столику, одразу виплюнула її вміст, розкуштувавши, що чай устиг забродити.

— Ти маєш бути неперевершена, — промовила мати, перебираючи Луїзин небагатий гардероб. Родина не могла дозволити собі розкішного вбрання, а надто з огляду на те, що сукні постійно псувалися: у Беатріс — від чорнильних ляпок, у Луїзи — від активних занять спортом, а в Мері — бозна-чому роздираючись навпіл. Хоча насправді річ була не в туалетах — вони всього-на-всього позолочені рами, які вміщували істинний шедевр: Луїзу Памелу Стіл.

— Може, рожеву? — запропонувала остання.

— Ти вдягала її на бал минулого місяця, — нагадала сестрі Беатріс. — А ще мені завше здавалося, що найбільше тобі личить зелене.

— А от мені до вподоби рожеве... — почала було середульша сестра, але місіс Стіл не дала їй договорити.

— Люба, зараз треба думати про те, що до вподоби містерові Кроуксворту. Як гадаєш, йому до смаку мережива? А стрічки? А глибоке декольте?

— Його, поза сумнівом, цікавитимуть лише її розум та особистість, — легковажно кинула Беатріс.

— Не мели дурниць, — відказала на це мати, риючись у шафі.

— Луїзо, а що саме ти знаєш про Кроуксворта? — запитала Беатріс, обертаючись до сестри. — А то ім'я мені знайоме, але *хто* він — не пам'ятаю. Про те, що він багатий, привабливий і завидний, можеш не згадувати.

— Та як про таке можна не згадувати? — обурилась місіс Стіл. — Він отримує вісім тисяч річних!

— Вісім тисяч *чого*? — не второпала Мері⁴.

— Він був найближчим шкільним другом Деніела Ешбрука, хоча Арабелла казала, що відтоді вони не спілкуються, — пояснила Луїза. — Беатріс, а хіба Деніел про нього не згадував?

— Ні, — пробурмотіла старша сестра. — А чому вони не спілкуються? Між ними щось сталося?

— Я точно не знаю... — почала Луїза, але місіс Стіл її перебила.

— Беатріс, якби ви з Деніелом говорили не про романних героїв, а про реальне життя — або про *плани на майбутнє*, — то ти, мабуть, знала б... — І кинула на доньку промовистий погляд.

— Батьки містера Кроуксворта нещодавно пішли із життя, залишивши йому величезну спадщину, — квапливо мовила Луїза, і тим, на щастя, відвернула чергову нотацію місіс Стіл.

— Ох! А як вони померли? — запитала Беатріс із гострим інтересом.

— Доню! — застережливо гримнула мати.

— Я цікавлюся тільки тому, щоб ненароком не сказати чогось, що може викликати в містера Кроуксворта болісні спогади, — хутко докинула та.

— Це трагічна історія, — пояснила Луїза. — Вони тільки перебралися в новий маєток у Баті, на п'ятдесят дев'ять спалень, і, на своє нещастя, заблукали дорогою на сніданок. А коли слуги знайшли їх, було вже запізно — ті змарніли від голоду.

— Який жах, — зронила Беатріс, нахилиючись ближче. — А слідчі не запідозрили, що справа нечиста?

— Ні, там скрізь було чисто — хоч справа, хоч зліва. Вони просто страх як погано орієнтувалися на місцевості, — відказала Луїза.

— Кроуксворт... — повторила Беатріс. Аж раптом усе стало на місця. — Тепер я пригадую: його сестра зникла безвісти!

Вона дізналася про містера Кроуксворта не від Луїзи й не від матері або Деніела, а з пожовклих газетних статей, які ховала в башточці.

— Де ти такого наслухалася?! — Місіс Стіл схопила мереживну шаль і шмагнула доньку по кісточках. — На сторінці шістдесят восьмій «Порадника леді» недвозначно говориться, що дамам не можна згадувати про безвісти зниклих осіб.

— Чи не тому їх і розшукують так рідко? — зауважила Беатріс, підібгавши ноги, щоб знову не отримати шаллю.

— Мамо, про це, власне, повідомляли в колонці світської хроніки, — втрутилася Луїза. — Еліс на відпочинку — у тривалому від'їзді.

— Дворічному? — перепитала Беатріс, звівши брову.

— Якщо написали, значить, так воно і є, — сказала як відрізала місіс Стіл. — У багатих свої примхи. А нам варто зосередитися на позитивному моменті: містер Кроуксворт зостався без сестри та без батьків і шукає, на чиєму плечі поплакати.

— Для нього це навряд чи «позитивний момент», — зауважила Беатріс.

— Не скажи. Едмунд успадкував величезний статок, а гроші загоюють будь-які рани, — заперечила мати з виглядом мудреця.

— Але хіба так кажуть не про час — це ж він усе зцілює? — заперечила старша дочка.

— Ну ні... бо інакше вислів став би беззмістовним. У ньому точно йдеться про гроші, — відповіла на це мати, прикладаючи одну із суконь до розвинених форм середульшої доньки. — Так, а тепер треба подбати, аби містер Кроуксворт закохався в тебе до нестями...

— Він може закохатися в будь-яку з нас, — перебила Луїза, вловивши вираз в очах старшої сестри. — У Беатріс неперевершений розум, а чоловікам до вподоби дивачки.

— Луїзо, не іронізуй — тобі це не личить, — кисло промовила місіс Стіл.

Беатріс узяла сестру за руку.

— Лу, це великодушно з твого боку, але не варто! Ти ж, сподіваюся, не думаєш, наче я заздрю молодшій сестрі, яку можуть посватати раніше за мене. Та я нізащо не дозволила б таким речам зіпсувати наші стосунки.

— От і добре, бо так, найпевніше, й станеться, — злостиво зауважила Мері.

Зніяковіла на вигляд Луїза відсмикнула руку, і Беатріс опустила очі на порожню долоню. Невже сестра їй не вірила?

— Сестер не завше сватають за старшинством, — сказала мати прозаїчним тоном. — Луїзо, ніхто не ставить тобі за вину, що ти вдалася такою вродливою і маєш таку лагідну вдачу. Беатріс зрештою знайде когось, хто зможе терпіти таку, як вона, або, може, захомутає якогось...

— А містер Кроуксворт не зводитиме очей лише з тебе одної, — перебила її старша дочка, — і мене це якнайліпше влаштовує. Хоча маю визнати, що в нього незвичне минуле...

— Благаю, облич, годі про це, — урвала її місіс Стіл. — Якщо тебе потягне на безтактні запитання, займи рота чимось іншим. — Беатріс звела брову на таку пропозицію. — Наприклад, бульйоном, — докинула мати.

— Тоді я весь вечір неодмінно триматиму супницю наготові, хоча танцювати з нею буде непросто, — відповіла на це дівчина.

— Тут не до жартів! — гримнула місіс Стіл. — Містер Кроуксворт — нещасний молодий чоловік, і ти, якщо не візьмешся за розум, от-от опинишся з ним в одному човні. Ти маєш *вийти заміж*, або зрештою зведеш мене в могилу! А чи ти моєї смерті хочеш? Щоб рідна мати сконала від голоду? Кортить побачити, як я гнитиму під парканом, доки тіло не перетвориться на купу кісток, які гризтимуть бездомні собаки?

Мері повеселіла.

— Боятися нічого, — рішуче заперечила Беатріс. — Луїза зробить блискучу партію.

— Як і *ти*, — виразно докинула місіс Стіл.

— Так, так, звісно, — відказала старша, і вираз на її обличчі потеплішав. — Ми знаємо відведені нам ролі. Тобі немає про що хвилюватися, мамо.

Трішки блідувата з лица, Луїза взула дві розпаровані туфельки й, підступивши до повноростого дзеркала, переминалася з ноги на ногу, неначе намагаючись вирішити, у якій із двох пар вона принадніша. Беатріс підвелася з ліжка, підійшла до сестри й, стишивши голос, щоб чутно було тільки Луїзі, шепнула:

— Не давай матері попихати собою. Я знаю, як вона напосідається на тебе щодо вдалого заміжжя, хоча ти, можливо, хочеш зовсім іншого...

— От іще — аж звісно, що я хочу того самого! — відрізала сестра. Беатріс здивовано сахнулася, не сподіваючись почути такий тон, і Луїза миттю пошкодувала про різкість цих слів.

— Ну, тобто це мій обов'язок, і я не можу ухилитися від нього, — мовила та.

І лист до сера Гакслі за корсажем Беатріс зненацька став важким, наче камінь на серці.

Втиснувшись між доньок, їхня мати подала середульшій зелену сукню. Та накинула її і, силкуючись застібнутися, зазмагалася з гудзиками, але тканина, луснувши, роздерлася надвоє.

— Мала, — роздратовано констатувала місіс Стіл. — Залишається сподіватися, що з'їдені тістечка були варті таких жертв, як шлюб і забезпечене майбутнє, — нехай вони й прирекли нас усіх на вірну загибель.

— От що значить — не зважати на моральну ціну трапези, — злостиво зауважила Мері.

— Я зараз зашию. — Беатріс потяглася до сукні з надією допомогти, але мати рвучко підсмикнула рештки вбрання до себе.

— У жодному разі — не з твоїми стібками, бо інакше цій сукні точно кінець. Нічого, одягне білу, муслінову. Та й часу обмаль, — вела далі місіс Стіл. — До балу всього три години й п'ятдесят хвилин!

І Мері з матір'ю та Беатріс узялися до справи. Спочатку повищипували в Луїзи кожнісінький небажаний волосок, що зробило її

засмаглу на сонечку шкіру почервонілою, зате гладенькою. Відтак наклали їй маску з болотного баговиння (популярного в тамтешніх краях косметичного засобу, що мав такі ж люмінесцентні властивості, як і свомпширські жаби, і тому надавав обличчю принадної світності). Щойно та висохла, як місіс Стіл її зішкребла, а Беатріс обмастила сестру солодкопахучою трояндовою олією. Найдужчі руки з-поміж їхньої четвірки мала Мері, і це робило її штатною шнурувальницею корсетів: вона стягувала Луїзину талію, доки фігура не стала достоту як пісочний годинник. Далі поверх китового вуса лягли шари білизни та нижніх спідниць, а зрештою і обрана біла муслінова сукня. Беатріс збрала кучері сестри та обережно заплела її волосся у високу хитромудру зачіску, а Мері встромила між кіс білу лілію. Доки вони давали лад її вогнистим пасмам, місіс Стіл нанесла на обличчя доньки відповідний макіяж, залучивши якраз достатню кількість рум'ян.

А знизу містер Стіл накинув сюртука та й був готовий вирушати.

Урешті-решт Луїза стояла перед жіноцтвом, являючи матері й сестрам усю силу своєї краси. Завдяки бальнеологічному засобу — або, на думку Беатріс, природній вроді — вона так і сяяла.

— Мрія, та й годі! — охнула місіс Стіл. — Наш дім у безпеці!

— А тепер останній штрих, — промовила Луїза, виймаючи з косметички флакончик якоїсь чорнильної рідини. Відгвинтивши ковпачок і закинувши голову, вона бризнула в кожне око рівно по крапельці. — Це беладона — щоб розширити зіниці. Арабелла виростила її власноруч і позичила мені на час балу, — пояснила дівчина, ховаючи флакончик у кишеню та прокліпуючись.

— Ти найвродливіша у містечку, — промовила місіс Стіл, і її щоками покотилися сльози. — До речі, Беатріс, ти теж нічого — четверте місце серед свомпширських красунь тобі гарантоване.

— А на якому місці я? — спитала Мері.

— Та я про це якось не думала... — І мати, обернувшись до наймолодшої доньки, окинула її прискіпливим поглядом. — А в тебе не серце, а золото.

Аж раптом звідкись знизу, здалеку, долинув стукіт.

— Це помічник поштаря, — стрепенулася Беатріс. — Я маю віддати йому листа.

Не встигла місіс Стіл опам'ятатися, як та вже збігла сходами й відчинила вхідні двері, за якими стояв хлопчик із поштовою сумкою

й очікувально простягнутою рукою.

— Відправиш у Лондон, — звеліла дівчина, виймаючи з-за корсажа листа і вкладаючи його тому в руку.

Хлопчина кивнув і зі словами: «У мене для вас теж дещо є» — простягнув їй якогось товстого пакунок. Але не встигла вона запитати, що це таке, як той, відвернувшись, уже скочив верхи і рвонув із місця в кар'єр — тільки сакви обабіч сідла затріпалися.

Беатріс опустила погляд на пакунок, адресований усій родині Стілів, і, перевернувши його, задивилася на печатку — червоний сургуч із літерою «G» по центру кола.

— Що там таке? Від Деніела? — запитала місіс Стіл, виходячи на ганок. Але, забачивши сургуч, спала з лиця. — Це печатка кузена Граба, — охнула мати, вихоплюючи пакунок із доньчиних рук. Вона розірвала обгортку й, пробігши очима перший із товстого стосу паперів, хапнула повітря.

— Що там таке? — собі спитала Беатріс і, відібравши пакунок назад, прочитала початок листа, написаного яскраво-червоним чорнилом:

До відома всіх причетних осіб:

Цим сповіщаємо, що містер Мартін Граб (надалі «Позивач») подав клопотання про визнання містера Стівена Стіла (надалі «Відповідач») недієздатним на підставі розумового розладу та неспроможним розпоряджатися маєтком «Марш-гаус».

Судове слухання у цій справі відбудеться найближчої середи. У разі визнання Відповідача недієздатним, його буде негайно відсторонено від управління зазначеною вище маєтністю, яка перейде у власність Позивача.

— Нічого не розумію, — промовила Беатріс. — Про що йдеться?

— Про те, чого я завше боялася, — зітхнула місіс Стіл. — Містер Граб розпочав боротьбу за Марш-гаус. Він не згоден чекати, доки ваш батько помре, і поклав собі привласнити маєток *негайно*. І це ж треба, щоб таке оповіщення надійшло не коли-небудь, а саме сьогодні!

— Гадаєш, він улаштував це навмисне, щоб зіпсувати нам бал?

— Не маю сумніву. З того мерзотника станеться.

У разі якщо сестри Стіл не вийдуть заміж і не народять нащадка, маєток мав успадкувати містер Мартін Граб — їхній найближчий родич чоловічої статі. Це було тим паче несправедливо, бо той уже успадкував від різних родичок чотири інші маєтки: жінок у їхньому розлогодному роду було багато, і той якимось чином примудрився

пережити їх усіх. Ніхто не міг сказати, скільки саме йому років, зате всім було відомо, що Граб не знав ліку грошам, але незмінно носив один і той самий пошарпаний старомодний сюртук. А коли запрошував їх на обід, то наїдки вимагав приносити із собою. Ну й ще одного разу, коли Беатріс позичила в нього носовичка, прислав їй рахунок від пралі.

— Дякувати Богові, що це оповіщення вручили саме нам із тобою, — шепнула мати до старшої доньки. — Тільки не кажімо нічого Луїзі: вона ж бо має зосередитися на поставленій меті.

— Але ж батько дієздатний, — заперечила та, попри клубок, що підступив до горла. — Такій заяві ніхто не повірить.

На цих словах обидві глянули в бік вітальні, де містер Стіл упав у крісло й висолопив язика. Його очі були заплющені, а зі скроні стирчало мачете.

Аж раптом він підняв повіки й, розсміявшись, висмикнув «зброю», непомітно прикріплену поверх голови.

— Що, пошилися в дурні?! — гукнув він до дружини та доньки. — Бачили б ви свої лиця! Майже такі само налякані, як у вікарія минулої неділі!

— Ми приречені... — Місіс Стіл обернулася до Беатріс і нагальним тоном промовила: — Терміново вирішуй із Деніелом, бо часу на зволікання немає. Якщо батька визнають недієздатним, а ви не повиходите заміж...

— ...Ми втратимо все, — закінчила замість неї приголомшена донька.

Місіс Стіл натужно ковтнула слину, стисла папери і, пройшовши у вітальню, до каміна, пожбурила їх у вогонь.

— Не все ще втрачено, — рішуче сказала вона. — Граб може думати, що маєток у нього в кишені, але ніщо не стане між Луїзою і статками містера Кроуксворта.

«Ніщо, крім одного-єдиного», — промайнуло у свідомості Беатріс.

Якби хтось дізнався про листи до сера Гакслі й регулярне читання кримінальної хроніки, її оголосили б негодящою для заміжжя ізгойкою, піддали остракізму та виселили казна-куди, а тінь цієї ганьби заплямувала б і Луїзину репутацію, примусивши сестру марніти в безнадії.

Десь удалині почувся гуркіт грому.

Мати має рацію, подумала старша сестра. Не все ще втрачено: про мою таємницю ніхто не прознав — і так воно й має зостатися. Глянувши у вікно на поштаревого помічника, який галопом скакав від Марш-гаусу, Беатріс дала собі слово назавжди забути про вбивства або інші злочини. Вона стане ідеальною сестрою, бездоганною леді — і їхню родину буде врятовано.

[3](#) Мері мала власну спальню, куди нікому не дозволяла заходити, — хоча ніхто туди й не рвався, позаяк звідти незмінно тхнуло сирим м'ясом, а все, що там було, вкривав якийсь незбагнений пухнастий наліт. (*Прим. авт.*)

[4](#) Як і всі шляхетні родини, Кроуксворти тримали капітал у банку й жили на відсотки від основного внеску (обчислювані у фунтах стерлінгів). Але Мері в цьому не розбиралася: її нюхове чуття було загострене, а от фінансове — притуплене. (*Прим. авт.*)

**ЦЕЙ ДЕТЕКТИВ БУВ ЗНАМЕНИТІСТЮ...
ВИ НЕ ПОВІРИТЕ, НА КОГО ВІН ПЕРЕТВОРИВСЯ!**

Ім'я сера Гакслі відоме кожному лондонцеві. Цей джентльмен-детектив заповнив уми та серця всіх читачів, заінтригованих його намаганнями зберігати безпеку на наших вулицях. Але що сталося з його колишнім асистентом, інспектором Вівеком Дрейком?

Читачі, поза сумнівом, пригадують цього незмінного помічника сера Гакслі — його довірену особу, биту сивиною та з пов'язкою на оці, яка завжди допомагала тому... чим уже могла. Себто до вбивства віконта Дадлі де Бербі, знайденого біля підніжжя сходів зі смертельним ножовим пораненням у спину (тіло виявив дворецький). Активний учасник лондонського світського життя, де Бербі був широко знаний як власник колекції безцінних коштовностей, що загадково зникла в день його загибелі. Сер Гакслі та Дрейк розійшлися в думках щодо винуватця тієї трагедії. Дрейк безпричинно запідозрив чарівну подругу вбитого, Веріті Свон, але сер Гакслі довів, що справжнім убивцею був підступний дворецький. Після публічного з'ясування стосунків їхнє співробітництво припинилося, а Дрейк кудись зник.

То де ж він тепер? Ви будете шоковані, дізнавшись, що, попри опалу, Дрейк і досі в Лондоні. У поношеному одязі й торішньому взутті, він блукає вулицями, із відчаю ладний узятися за будь-яку справу. Але хто ж удасться до послуг людини, яку Гакслі затаврував як «негнучку» та «нечулу»?

Ми зустрілися з інспектором Дрейком у «Королівській таверні та чайній». Хапаючи дрижаки й зігріваючи руки об кухоль, той запевняв, неначе це сер Гакслі — нікудишній детектив.

Ну а коли ми запитали, як йому ведеться від часів його публічної ганьби — тоді як зірка колишнього роботодавця продовжує сходити, — той гупнув кухлем по стільниці (бачили б ви цю картину!).

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ